Stockholms universitet

Kursbeskrivning

Kursbeskrivning för Familjerätt-, relations- och separationsjuridik JU546A (15 hp) VT/2025

Varmt välkomna till kursen Familjerätt-, relations- och separationsjuridik, som gavs första gången VT2024.

Kursföreståndare är gästprofessor Johanna Schiratzki och kursadministratör är Helene Fotiadis Forssjö, ni når oss enklast på mail: frs@juridicum.su.se. Ni kommer även att möta andra lärare med expertis inom området.

1. Allmänt om kursen

1.1 Innehåll och målsättning

Kursen Familjerätt-, relations- och separationsjuridik utgör en valbar specialkurs inom ramen för juristprogrammet vid Juridiska institutionen, Stockholms universitet. Kursen syftar till att förmedla djupgående teoretisk såväl som praktiskt användbar kunskap om rättsregler och rättsprinciper inom familjerätten.

Den övergripande målsättningen med kursen är:

Kursen bygger vidare på kunskaper som inhämtats inom ramen för kursen Civilrätt C och syftar till att förmedla djupgående teoretisk såväl som praktiskt användbar kunskap om rättsregler och rättsprinciper inom familjerätten. Fokus är frågor om närståendes förmögenhetsförhållanden (främst frågor om bodelning vid skilsmässa/separation mellan makar och sambor) samt vårdnad, boende och umgänge (VBU-frågor). Kursen behandlar även andra ämnesområden som har funktionellt samband med dessa frågor, exempelvis allmän civilrätt om ingående, tolkning och jämkning av avtal, processrätt, barnrätt, offentlig rätt, internationell privaträtt samt frågor om underhåll m.m.

Kursen innehåller följande kursmoment:

Kursen innehåller omväxlande teoretiska och praktiska infallsvinklar på familjerättsliga frågeställningar. Under diskussionsbaserade seminarier behandlas teoretiska aspekter inom familjerätten. Frågor om ideologi, rättsutveckling och rättsteori m.m. utgör viktiga utgångpunkter.

Under kursen arbetar vi även med ett holistiskt seminariefall, s.k. praktikfall i tre delar. Fallet ger inblick i hanteringen av avtal och andra rättshandlingar i familjerätten liksom frågor om processföring och god advokatsed m.m. Praktikfallet ger även träning i muntlig och skriftlig argumentation.

Förväntade studieresultat

Kunskap och förståelse
Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:
- visa fördjupad kunskap om de civilrättsliga problem som berör närståendes förmögenhetsförhållanden samt vårdnad, boende och umgänge (VBU).

Studenten ska även visa fördjupad kunskap om andra ämnesområden som har ett funktionellt samband med närståendes förmögenhetsförhållanden och VBU-frågor.

Färdighet och förmåga
Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:
- visa fördjupad förmåga att tillämpa regelverket på såväl enkla som komplexa juridiska problem inom ovan nämnda ämnesområden. Detta på ett sätt som innebär fördjupning i förhållande till tidigare kurser på juristprogrammet.

- inom givna tidsramar i grupp och/eller enskilt författa och muntligen redogöra för rättsutredningar samt i dialog med andra diskutera slutsatserna av dessa.

- självständigt, kritiskt och systematiskt identifiera och analysera rättsliga frågeställningar som aktualiseras i samband med närståendes förmögenhetsförhållanden och VBU-konflikter.

Värderingsförmåga och förhållningssätt
Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:
- relatera till de olika reglernas samhälleliga funktioner. Detta på ett sätt som innebär fördjupning i förhållande till tidigare kurser på juristprogrammet.

- reflektera över juristrollens betydelse inom kursens ämnesområden.

- reflektera över sina egna och andras prestationer inom kursens ämnesområden och därmed funktionellt sammanhängande delar av andra ämnesområden.

- kritiskt värdera de bärande principer som regleringen om närståendes förmögenhetsförhållanden och VBU bygger på.

1.2 Pedagogiken

Undervisningen omfattar sker genom seminarium, föreläsningar, gruppövningar och ett studiebesök). Pedagogiken bygger på problembaserad inlärning som förutsätter en hög grad av studentaktivitet både före och vid undervisningstillfällena. Den dominerande undervisningsformen är seminarier samt förberedelse och redovisning i grupper av det praktikfall som löper genom kursen. Pedagogik förutsätter att varje enskild student i stor tar en aktiv roll i sitt lärande och själv inhämtar de kunskaper som behövs för att kunna tillgodogöra sig kursen.

2. Närmare om kursens uppbyggnad

De olika kursmomenten

Undervisningen ges i form av seminarier, gruppövningar samt handledning och redovisning av ett s.k. praktikfall. Detta utgör ett stöd för studenterna i arbetet med att sätta sig in i den rättsliga materian. Samtliga undervisningsmoment bygger på att studenterna har förberett sig enligt instruktion och lämnat in eventuellt tillhörande seminarieuppgift. Seminarierna bjuder in till fördjupad reflektion om regelverken och deras samhälleliga funktioner med utgångpunkt i kritiska och teoretiska perspektiv. Det praktikfallet är ett fiktivt händelseförlopp med koppling till juridikens komplexitet och förutsättningar. Fallet, är uppdelat i tre delar som genomförs i grupp löpande under kursen. Genom att bearbeta detta material tränas studenterna i kritiskt tänkande och att samarbeta och argumentera liksom att relatera mellan praktik och teori.

Skriftliga och muntliga övningar

Varje del av det praktikfallet redovisas genom en i grupp skriftligen författad promemoria samt muntligen under seminarier.

Obligatorier

Deltagande genom aktiv närvaro vid 80 % av samtliga seminarier är obligatoriskt. Vid frånvaro som överstiger 20 % av det totala antalet seminarier krävs laga förfall som styrks t.ex. genom sjukintyg. Därtill ska en kompletterande, pedagogiskt likvärdig, skriftlig uppgift författas för varje missat undervisningstillfälle som överstiger 20 %.

Kursen examineras bland annat genom att studenterna gruppvist författar tre promemorior. I momentet ingår att muntligt presentera och försvara uppsatsen samt opponering på annan students uppsats. Dessa opponeringsseminarium är obligatoriskt och rätt till dispens föreligger inte.

Icke uppfyllda obligatorier leder till att betyg för kursen inte kan ges.

När det gäller inlämning av promemorior ska dessa lämnas in enligt instruktioner som kommer att finnas i Athena vid kursstart. Studenter kan i undantagsfall anmäla laga förfall, exempelvis allvarlig sjukdom som styrks med läkarintyg, och få längre tid att lämna in sin uppsats. Beslut om detta fattas av kursföreståndaren.

2.1 Internationella och komparativa inslag på kursen

Fokus i kursen ligger på svenska förhållanden och nationell rätt. Med hänsyn till den ökande internationaliseringen av den inhemska rätten (genom bland annat inkorporeringen av Europakonventionen och EU-rätten) berörs även relevanta internationellrättsliga källor inom ramen för kursen. Det kan även förekomma internationella jämförelser i såväl litteratur som undervisning.

2.2 Samverkan med det omgivande samhället

Samverkan sker framförallt genom studiebesök och praktiskt verksamma jurister i lärarlaget

2.3 Förhållandet till andra kurser på utbildningen

Kursen bygger vidare på de kunskaper som studenten inhämtat inom ramen för kursen Civilrätt C och syftar till att förmedla djupgående teoretisk såväl som praktiskt användbar kunskap om rättsregler och rättsprinciper inom familjerätten men också angränsande områden såsom avtals- och processrätt.

3. Krav för deltagande i undervisningen

3.1 Registrering

En student som avser att läsa en kurs ska vara registrerad senast andra kursdagen.

3.2 Omregistrering

Omregistrering på kursen görs av kursadministratören.

3.3 Avregistrering

En student som av olika anledningar inte avser att läsa kursen måste avregistrera sig inom tre veckor efter kursstart. Avregistreringen görs via ditt studentkonto i Ladok. Detta är av stor vikt då du på så sätt räknas som förstagångsregistrerad när du registrerar dig nästa gång och därmed är garanterad en plats i gruppundervisningen. Sista datum för tidigt avbrott beräknas från måndagen i den vecka som kursen startar och tre veckor framåt. Sista dag är alltid en söndag.

Obs! Avregistreringar kan få konsekvenser för din rätt att erhålla studiemedel.
Kontakta CSN för mer information!

3.4 Gruppindelning

För att kunna anmäla dig till en grupp i Athena måste du vara registrerad på kursen.

De studenter som inte har läst kursen tidigare har förtur till undervisningen och får välja grupp först. Tiden för registrering anges i Athena. För omregistrerade finns det möjlighet att delta i gruppundervisningen endast i mån av plats samt efter principen "först till kvarn".

4. Studieanvisningar

4.1 Kurslitteratur/läroböcker

Kurslitteratur framgår av litteraturförteckning som finns på Athena i samband med kursstart. Övrigt studiematerial (inklusive, artiklar, bokkapitel, rättsfall, etc.) läggs upp i Athena under kursens gång.

4.2 Källmaterial

Relevanta författningar är samlade i en författnings- och rättsfallsamling i familjerätt som framgår av litteraturförteckningen

4.3 Övrigt material

Utöver detta material ska studenterna nyttja egenvalda vetenskapliga texter, framför allt i författandet av promemorian/uppsatsen.

4.4 Förberedelser inför undervisningen

Studenterna inför varje undervisningsmoment förbereda sig enligt de instruktioner som ges till de olika undervisningstillfällena.

I Athena anges till varje seminarium vilket material som ska läsas och vilka övriga förberedelser som studenterna förväntas göra. Studenter arbetar självständigt med inläsning kursen igenom, men uppmanas även att samarbeta med varandra såväl inför som under seminarierna.

Samtliga studenter ska arbeta med samtliga praktikfallsuppgifter.

4.4.1 Instruktioner för PM

Promemorian skrivs i grupp och redovisas muntligt och behandlar ett s.k. praktikfall, och en skriftlig salstentamen.

Formalia

- Promemorians längd ska vara mellan 800 och 1 000 ord (inklusive allt, d.v.s. försättsblad, fotnoter, källhänvisningar, m.m.). Inlämningen sker via Athena.
- Promemorian ska ha ett försättsblad. Studenternas personnummer, namn och grupp ska anges på försättsbladet.
- Typsnitt Times New Roman rekommenderas för både brödtexten och rubrikerna. Storlek 12 punkter för brödtexten och rubrikerna fet 12 eller 14 punkter beroende på nivå. Radavstånd ska vara 1,5.

Språk

Att skriva god svenska är en viktig del av juristutbildningen. Språket ska vara välvårdat och grammatiskt korrekt. Stavning, ordböjning och avstavning ska följa Svenska akademiens ordlista över svenska språket (SAOL), 14 u., Norstedts, Stockholm, 2015. I övrigt rekommenderas anvisningarna Myndigheternas skrivregler,

https://www.regeringen.se/contentassets/cf18bfb62e0c4282ab3e8632080c2fb4/myndigheternas-skrivregler-ds-200938/

Följande poängskriterier gäller för promemorian, utmärkt (2 poäng, motsvarande AB), bra/mycket bra (1,5 poäng motsvarande BA), adekvat (1 poäng, motsvarande B), undermålig (0 poäng, U). Vid de seminarier som behandlar de holistiskt seminariefallet råder krav på närvaro. Med närvaro avses att studenten kommer till seminariet och genomför de uppgifter som finns inför seminariet på ett godtagbart sätt. Dispens från kravet om närvaro medges inte. Betygsgraderingen görs på grundval av den skriftliga och muntliga redovisningen av praktikfallet samt den skriftliga salstentamen.

Bedömningskriterier vid poängsättning av PM:

– problemformulering,

– faktakunskap och insikt i ämnet,

– framställning,

– material och metod,

– analys och argumentation inklusive självständighet,

– förmåga att dra välgrundade slutsatser, samt

– språkbehandling och övrig formalia.

Bedömningskriterier vid betygsättning av muntlig redovisning:

– förmåga att formulera problemet,

– förmåga att på ett juridiskt korrekt sätt självständigt och systematiskt argumentera med utgångspunkt i problemställningen, samt

– förmåga att dra slutsatser samt kommunicera dessa med andra.

4. Underkänt PM-moment

För godkänt resultat och slutbetyg på kursen krävs sammanlagt minst 3 poäng för de tre promemoriorna. Får studentgruppen mindre än 3 poäng blir studenterna underkänd i detta momentet. Underkända studenter får möjligheten att komplettera.

5. Examination

5.1 Examinationsmoment

Examination sker genom:

- en skriftlig salstentamen, maxpoäng 24, minimipoäng 12 poäng

- att i grupp författa och muntligt redovisa ett s.k. praktikfall omfattande tre promemorior samt tre redovisningstillfällen. Promemorians maxpoäng 3x2=6 poäng, Muntlig redovisning G/U.

Totalt maxpoäng 30 poäng, minimipoäng 14,5 poäng.

5.2 Tillträde till examination

För tillträde till examination fordras att den studerande är antagen till kursen.

5.3 Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan till den skriftliga salstentamen ska som huvudregel göras i Ladok senast 10 kalenderdagar före dag för tentamen (undantag kan behöva göras vid t.ex. röda dagar). Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. En student som inte anmält sig kan inte beredas plats på tentamen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betygsskala (AB, Ba, B och U) få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till kursadministratören minst 10 kalenderdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören (se nedan under ”Funktionsnedsättning”).

5.4 Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad. Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

5.5 Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Var gärna på plats minst 15 minuter innan salstentamen startar.

Vid tentamen tillämpas olika examinationsalternativ. Information om de olika examinationsalternativen samt de ordningsregler som gäller vid tentamen finns på Juridiska institutionens hemsida. Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd.

Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

Vid tentamen i kursen Familjerätt-, relations- och separationsjuridik JU546A tillämpas alternativ 3 inklusive miniräknare.

Tillåtna hjälpmedel vid tentamen är: All kurslitteratur, liksom anteckningar (oavsett form). Annat material som anges i kursbeskrivningen, liksom författningstext, standardavtal och allmänt vedertagna regelsamlingar får också tas med. Anteckningar, flärpar, understrykningar och dylikt (oavsett form) i angivna texter är tillåtna. Kursföreståndare får besluta att enstaka författningstexter enligt ovan får tas med i lösblad. Miniräknare kan vara tillåtet om det särskilt anges. Egen elektronisk utrustning för kommunikation och/eller möjlighet till internetuppkoppling får inte tas med.

5.6 Betygskriterier

För kursen tillämpas följande betygskriterier:

Betygskriterier enligt den fyrgradiga betygsskalan

AB (Med beröm godkänd); Ba (Icke utan beröm godkänd); B (Godkänd);
U (Underkänd)

Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

A (Utmärkt); B (Mycket bra); C (Bra); D (Tillfredsställande); E (Tillräckligt);
Fx (Otillräckligt); F (Helt otillräckligt)

A Uppnår lärandemålen på ett utmärkt sätt.
B Uppnår lärandemålen på ett mycket bra sätt.
C Uppnår lärandemålen på ett bra sätt.
D Uppnår lärandemålen på ett godtagbart sätt.
E Uppnår lärandemålen på ett godtagbart sätt, men bristfälligheter förekommer.
Fx Uppnår lärandemålen på ett bristfälligt sätt.
F Uppnår inte lärandemålen.

5.7 Begäran om omprövning

Begäran om omprövning lämnas på särskild blankett till kursadministratören, som finns i blankettarkivet på hemsidan. Begäran ska vara noga motiverad och en kopia på tentamen måste bifogas.

6. Funktionsnedsättning

6.1 Allmänt

Stockholms universitet erbjuder olika pedagogiska stödformer för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Stödet som erbjuds beror på den enskildes situation och är till för att underlätta studierna. Målet är att alla studenter ska ha en möjlighet att studera på lika villkor.

För att ta del av stödet som erbjuds måste du göra en ansökan. Detta gör du genom att logga in i systemet Nais via länk på Studentavdelningens hemsida och fylla i webbformuläret. För att fullfölja ansökan måste du bifoga ett intyg som bekräftar en varaktig funktionsnedsättning. Du hittar hemsidan via Stockholms universitet > Utbildning > Studera med funktionsnedsättning > Ansök om stöd och anpassningar.

När ansökan är mottagen kontaktas du av Studentavdelningen för att boka ett personligt möte. Du som har beviljats stöd ska sedan ta kontakt med din institutions kontaktperson och lämna in det intyg som Studentavdelningen utfärdat. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post: viktoria.pettersson@juridicum.su.se.

6.2 Examination vid funktionsnedsättning

Observera att du senast 3 veckor före varje examinationstillfälle måste meddela kursadministratören att examination med stöd ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras som önskas. Observera också att tentamensanmälan ska göras på sedvanligt sätt som huvudregel senast 10 kalenderdagar före tentamen (undantag kan behöva göras vid röda dagar). Notera också att för stödåtgärder som löper över hel kurs (t.ex. anteckningshjälp) eller mer ingripande åtgärder (t.ex. dela upp tentamen) måste du i god tid men senast vid kursstart kontakta aktuell kursadministratör/amanuens och meddela att du önskar dessa stödåtgärder.

7. Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursvärdering i slutet av kursen. Kursvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt och de synpunkter och idéer som framförs i kursvärderingen övervägs alltid noga.

8. Kontaktuppgifter

Kursansvarig: Gästprofessor Johanna Schiratzki

Kursadministratör: Alexandra Jensen
Telefontid: Tisdag och torsdag kl. 13.00-15.00
Mottagningstid: Tisdag och torsdag kl. 13.00-15.00
Telefon: 08-16 31 39; Rum: C 804; E-post: frs@juridicum.su.se